

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Jn Epiphania domini. Textus eua[n]gelij Mat. ij. cap.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

Tractatus. II

qz. f. dicit p. pphas in plurali si sol? Etat.
h. dr. Ad h. m. d. b. Hiero. z. sa. Tho. sup
Dat. q. h. dicitu. nazare? vocabit in p. p. a
forma: z. fm q. nazare? interph. flord?
Inuenit Ela. r. sed fm it. p. r. a. t. i. o. n. e. q. i. t. e. r.
f. e. a. t. s. c. t. u. s. i. u. s. t. u. s. z. i. n. u. e. n. i. t. i. n. m. l.
t. i. s. p. p. h. i. s. G. e. l. f. m. C. h. r. y. a. l. i. j. s. u. n. t. p. p. h. e. q.
n. o. s. u. n. t. a. p. d. n. o. s. i. n. c. a. n. o. n. e. v. t. R. a. i. t. h. a. n. e. t.
E. l. d. r. a. E. s. t. a. u. t. n. o. r. a. d. u. q. g. r. u. e. c. h. r. i. s. d. i.
c. t. u. s. e. s. t. n. a. z. a. r. e. ? q. z. f. u. i. t. s. i. n. g. l. a. r. i. t. f. l. o. r. i. d. u. s.
e. l. e. g. a. t. i. a. c. o. r. p. o. r. i. s. z. m. e. n. t. i. s. p. u. r. i. t. a. t. e. : z. s. i. n. g. l. a.
r. i. t. e. r. s. e. t. u. s. . i. . l. a. n. g. u. i. e. t. i. n. c. e. ? a. c. e. r. b. i. t. a. t. e. p. a. l.
s. i. o. i. s. : z. s. i. n. g. l. a. r. i. t. e. r. i. u. s. t. ? p. l. e. n. i. t. u. d. i. e. p. t. u. r. y.
z. i. n. u. e. n. i. t. ? p. a. r. i. t. a. t. e. z. g. r. a. s. i. n. g. l. a. r. i. s. p. f. o. n. e. z.
c. a. p. i. t. y. z. v. n. i. o. n. i. s. I. s. t. e. p. u. l. c. e. r. r. i. m. ? f. l. o. s. f. l. o.
r. u. i. t. i. n. n. a. z. a. r. e. t. h. p. z. e. p. t. o. r. e. z. : v. t. s. i. c. f. l. o. s. c. o.
c. i. p. e. t. i. n. f. l. o. r. e. . i. . i. n. a. z. a. r. e. t. h. : z. d. e. f. l. o. r. e. . i. . p. g. i.
n. e. m. e. t. e. c. o. r. p. e. z. p. u. l. c. e. r. r. i. m. a. : z. i. n. t. p. e. f. l. o. r.
r. u. . i. . i. n. m. a. r. t. i. o. A. p. p. a. r. u. i. t. a. u. t. i. n. b. e. t. h. l. e. e. p.
n. a. t. i. u. i. t. a. t. e. : v. t. s. i. c. p. a. n. i. s. v. i. u. i. s. i. d. o. m. o. p. a.
n. i. s. p. a. n. e. g. r. e. m. a. s. t. r. a. r. e. t. E. m. a. r. u. i. t. p. a. n. e. i. n.
b. i. e. r. t. y. p. a. s. s. i. o. z. E. t. q. z. m. a. r. c. e. s. c. e. d. o. f. l. o. r. e. ?
p. r. u. l. t. i. s. t. a. r. f. l. o. r. y. m. a. t. e. r. i. a. l. i. s. : i. t. e. z. p. f. r. u. c. t. u.
s. u. u. r. e. s. t. o. r. u. i. t. i. n. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. z. a. s. c. e. n. s. i. o. n. e.

Allegorice fz Hila. Joseph fecit aplos
q. chm p. m. d. m. habebat sua p. d. c. a. t. o. e. d. e.
f. e. r. r. e. H. i. b. e. r. o. d. e. m. o. r. t. u. o. . i. . d. i. a. b. o. l. o. c. u. p. o.
p. u. l. o. e. i. ? i. c. h. n. p. a. s. s. i. o. n. e. d. e. p. d. i. r. o. : i. u. s. s. i. l. i. p. d. i.
c. a. r. e. i. u. d. e. i. s. . i. . o. u. i. b. q. p. i. e. f. t. d. o. m. ? i. s. r. a. e. l. : s. z. m. a.
n. e. t. e. i. i. u. d. e. a. h. e. r. e. d. i. t. a. r. i. a. i. f. i. d. e. l. i. t. a. t. e. q. u. a. d. i.
a. b. o. l. ? s. e. m. i. a. u. r. : m. e. t. u. i. t. z. r. e. c. e. d. u. i. t. : a. d. m. o. d. e. i.
a. s. p. u. s. c. t. o. : v. t. v. a. d. a. t. a. d. p. d. i. c. a. d. u. g. e. n. t. i. b. . U. l.
fz Raba. h. v. l. t. i. a. d. e. s. i. g. n. t. e. c. e. l. l. e. t. p. a. : q. n. p. l. i.
m. i. s. i. u. d. e. o. z. a. d. p. d. i. c. a. t. o. z. e. n. o. c. h. z. b. e. l. i. e. c. o.
u. e. r. s. i. s. c. e. t. e. r. i. a. d. i. s. t. i. t. u. t. u. a. a. t. i. c. h. n. i. s. i. d. e. p. u. g.
b. u. i. t. . P. a. r. s. i. g. i. f. i. u. d. e. e. i. n. q. r. e. g. b. a. t. a. r. c. h. e. l. a.
a. t. i. c. h. n. i. s. e. s. e. c. e. s. o. n. d. i. t. . N. a. z. a. r. e. t. h. a. g. g. a. l. i. l. e. e.
p. t. e. e. i. ? g. e. n. t. i. s. q. f. i. d. e. e. s. t. s. u. s. c. e. p. t. u. r. a. d. e. s. i. g. n. t.
h. e. c. i. l. l. e. . N. e. c. i. t. e. d. i. t. d. i. c. e. r. e. R. a. b. . q. n. o. e. s. i. u.
d. e. i. q. u. i. s. z. u. e. r. t. e. t. : s. z. q. p. ? z. u. e. r. t. e. t. p. s. q. s. r. o.

Anagogice aut fecit q. ascēdes ab (rū.
i. v. i. s. i. o. i. s. d. i. : q. n. h. z. c. a. z. r. i. o. z. . i. . q. z. n. o. f. e. c. p. l. e.
n. a. s. a. t. i. s. f. a. c. t. o. e. z. d. e. p. a. r. i. s. s. u. i. s. a. n. q. s. a. c. c. e. d. a. t.
a. d. c. e. l. e. s. t. e. b. i. e. r. t. y. d. i. u. e. r. t. i. t. a. d. g. a. l. i. l. e. a. . i. . r. o. t. a.
t. r. i. b. u. l. a. t. o. i. s. p. u. r. g. a. t. o. r. i. j. : v. t. i. d. e. t. r. a. s. m. i. g. r. e. t.
N. o. r. a. l. i. i. n. s. t. r. u. i. m. u. r. v. t. s. i. c. a. (a. d. c. e. l. u.
r. p. o. d. i. c. i. m. u. r. p. p. i. a. : i. t. a. a. n. a. z. a. r. e. o. d. i. c. a. m. u. r.
n. a. z. a. r. e. i. . i. . f. l. o. r. i. d. i. p. p. u. r. i. t. a. t. e. : s. e. r. i. p. s. a. g. u. i. s.
x. p. i. d. u. o. r. o. z. . D. i. c. a. m. u. r. i. s. q. n. s. o. l. o. n. o. i. e. s. z. r. e.

In Epiphania domini.

Textus euangelij Mat. ij. ca.

Adm natus esset Je-
sus in Bethleem iude
in dieb. Herodis re-
gis: ecce magi ab ori-
te venerunt hierosolymā dicen-
tes: Vbi est q. natus est rex iu-
deor. Vidimus em stellā eius
in oriēte: z. venim. adorare eum
Audies aut herodes rex turba-
tus est: z. ois hierosolyma cum
illo. Et cōgregās oēs p. r. i. c. i. p. e. s.
sacerdotū z. scribas p. p. l. i. : scisci-
tabat ab eis v. t. c. h. r. i. s. n. a. s. c. e. r. e. t.
At illi dixerūt ei: In bethleem
iude. Sic em scriptū est p. p. h. e.
tam: Et tu Bethleem terra iuda-
nequaq. minima es in p. r. i. c. i. p. i. b.
bus iuda. Ex te em eriet dux q.
regat p. p. l. m. meū isrl. Tunc he-
rodes clam vocatis magis dili-
genter didicit ab eis tēpus stel-
le q. apparuit eis. Et mittēs il-
los in bethleem: dixit: Ite z. inter-
rogate diligenter de puero. Et
cū inueneritis renūciate mihi
v. t. z. ego veniens adozē eū. Qui
cū audissent regē: abierunt. Et
ecce stella quā viderāt in oriēte
antecedebat eos: vsq. dū veni-
ens staret supra vbi erat puer.
Videntes aut stellā gauisi sunt
gaudio magno valde. Et intrā-
tes domū: inuenērūt puez. cū ma-
ria m. r. e. e. i. . Et p. r. o. c. i. d. e. t. e. s. a. d. o.
rauerūt eū. Et aptis thesauris
suis obtulerunt ei munera: au-
rū z. thus z. myrrhā. Et responsō
accepto in somnis ne redirent
ad herodem: p. a. l. i. a. m. v. i. a. m. r. e. s.
ueri sunt in regionē suā.

In die Epiphanie

Um nat' eēt iesus

in bethleem iude rē. **Bar. ij.**
Dies epiphanie est celebrat' qz
in ea chris baptizat' ē: z aqua
conuertit in uinum anno s'cni

ti: z magi illum adorauerunt. Ista em fa-
cta fuisse illo die patz ex officio sed de ter-
tio tm fit mentio in pnti euan gelio q' rāgū
tur tria puncta: q' sunt / Conturbatio: con-
sultatio z adoratio. Quantū ad p'mū in q'
tangit conturbatio herodis et hiem' soly-
mitaz ppter aduentū magoz: p intellectu
text' oportet videre multa: z an oia q' fue-
runt isti magi. Quantū q' ad nomē ut inue-
nit in historijs latine dicunt Caspar / bal-
thasar / Belchior. hebraice s'cō fm **Da-**
gistrū hist. dicit sunt Apelli / Amec' / da-
mascus. grece s'cō fm eūdē **Balgalar / Da-**
galath / Saraciz. Quantū s'cō ad officiū et
p'ditionē vel q'litatē suā q' essent / triplex ē
opinio: fm q' hoc nomē mag' qd est gre-
cū, s. magos triplr sumit Aliqñ em mag'
idē ē qd illusor: z sicut recitat **Dag' hist.**
qdaz dicūt ab effectu diuos fuisse magos
solū post q' illuserūt herodi: nō regredien-
do ad illū vt rogauerat: z etiā vt promise-
rāt illi s'z q' rōnabil' credit: qz simplr am-
bulabāt. Aliqñ s'cō mag' idē est qd male-
fic' vel incātaror: z sic **L. Chryf. z Aug. di-**
cūt istos fuisse magos: s'z ad chīm uenisse
penitētē: z in spe misericōdie p'cedēde. Aliqñ
aut p'fice magus: hebraice dicit scriba: grece
p'fice: latine amator sapie vel sapiens: z sic
cōis opinio ē q' dicit sint mago a sapiētie
sue magnitudie: z sic tenet sctus **Tho.** vt
videt **z Dag' hist. z Rab. z Nico. de ly.**
q' etiā dicit eos fuisse reges: qz tūc sapien-
tes p'bi regnabāt. **Utz** aut fuerint reges
deferētes coronas: non habēt certū quis
sit pbabile ex p'suetudine vli pictoz. **Esti**
em pictoz: ac poetz videat' p'cessā licētia
singēdi: tū p'suetudo pingēdi vlt vno mō
rem p'tinētē ad diuina: videt' facere pbabi-
le argumētū. **Uñ** ex hac **Dag' hist.** argu-
it q' in chīi natiuitate fuerint alin' z bos.
Probabile est etiā b'm georgiū cū serpen-
te dimicasse: etiā nullibi autē tice legere
p'p' vniuersalitātē picture: nō aut est p'ba-
bile q' lanceam capiti vlt alio admouerit:

qz hoc nō pingit vlt vno mō: s'z dicit **Psue-**
uit q' in ea pte corpis eū p'cussit q' victori-
bus placet. Fuerit tū reges a regēdo. i. dñi
qz de sctūe **Tho.** q' fuerūt potētes. **Quā-**
tū aut ad patriā vnde uenerūt / s'z sit certuz
q' ab oriētē uenerint: q' h' dicit euāgelista:
tū a q' d'eterminata pte oriētis uenerit: nō ē
certū. **Quidā** em dicūt q' uenerūt d' saba
qdā s'cō q' de arabia: qdā q' de chaldeā: q'
qdā q' de p'side: vt dicit **L. Tho.** Sed scien-
dū est vt dicit **Isid. xiiij. ety.** q' saba z ara-
bia est vnamet regio: ad oriētē h'ns p'side
z ad septētrionē chaldeā. vnde oia p'nt fa-
cilit' p'cordari: qz ueniēdo de arabia potē-
rūt dici aliq' mō de oib' p'dictis loc' uenit
se. **Uñ** qz fuerūt potētes nō uenerūt omnes
ab eadē regiōe: p'siderata vntu scuiusq' ha-
bitatiōe: quis oēs uenerint ab vno loco i
q' sit uenerūt in vno. **Uidef** aut q' sint cō-
gregati in p'side: fm **L. Tho.** z tū a multis
alijs p'cis uenerūt. **Quantū** s'cō ad eām
sui aduēt' sciēdū ē q' d' chīm uenit' ē re-
uelauit iudeis p' p'phas: z nō solū iudeis s'z
etiā multis gētilib' fm sctū **Tho.** **Uñ** vt
ip'e narrat. ij. ij. t'pib' **Cōstantini z Helene**
(alsi b'rene) matris ei' repp' ē hō in sepul-
cro lamnā aureā h'ns in pectore: in q' scrip-
tū erat. **Nascef** chīs de p'gine: z credo in
eū. **Sub cōstantini z helene t'pib'** o sol ite-
rū me uidebīs. **Et sicut** **Job. ix. ait:** Scio
q' redēptor me' uiuit: z i nouissimo die de
terra surrectuz sum: z tū fuit gētil'. **Sicut**
etiā **Sibylle** mltā p'dixerūt. **Isti** s'cō magi
aliq' p'phetiā sūt secuti. **Sicut** aut testa-
tur sctus **Tho.** iij. q. xxxvj. **Chryf.** refert:
q' in extremis oriēt' gēs fuit: vt idē **L. Chryf.**
dicit se **Adiuiffe:** habēs p'phetiā ex nomie
seth filij adē d' ortu hui' stelle q' mag' ap-
paruit: z de munerib' offerēdis regi nasci-
turo. **Et** posuerūt duodecim explorato-
res q' d' nocte cert' t'pib' ascendebāt i mon-
tem vbi post eā uiderūt. **Alij** s'cō dicunt vt
ibi dicit **sanc' Tho.** q' isti sūt secuti p'p'he-
tiā **Balaā:** cuius fuerūt successores: z hoc
uerius est: quia habet in libro ueteris z no-
ui testamēti. z hoc tenet **Remigi' z Da-**
gister hist. z cōit' expositores. **Prophētia**
autē **Balaā** habet **Rom. xxiij.** vbi dicit ip'e
Balaā p'phētiā: s'z nō solū gentilis: uerū
etiā p'ellim' homo fuerit. **Deus** em cogē

bat eū benedicere populo dei: et loq̄ verita-
tem. **Ait** ḡ (videbo eum.) sc̄z ch̄m (sed nō
ppe intuebor eū sed non modo) q̄. i. vidit
eum p̄ successores suos (ortet stella ex **Ja-**
cob). i. a parte iudee: quā habitāt filij **Ja-**
cob: apparebit stella (et confurget virga de
isrl̄). i. ch̄s nascef de semine israel seu **Ja-**
cob (et percutiet omnes duces moab.) id ē
demonēs: quos p̄uauit imp̄rio v̄l duces
moab. i. idolatras: q̄s exterminauit. **Ap̄d**
moabitās em̄ multū vigebar idolatria (et
erit idumea possessio ei⁹). i. Roma q̄ fm̄
Rabbi salomon iudeū p̄ idumeā signifi-
cat. **Isti ḡ magi** viderunt stellā istā vbi cū
q̄ vel quicūq̄ viderunt. et statim inspirati
a deo cognouerunt natum esse ch̄m. **Nā**
eccl̄ia cantat: **Videntes stellā magi dixe-**
runt: Hoc signum magni regis est: eam⁹
et inquiramus eum: et offeram⁹ ei munera
auri: thuris: et myrrhā. Dicit ḡ euangeli-
sta (Cum nat⁹ esse iesus in bethleem iudee)
Sic em̄ dicit ḡlof. due sunt bethleē: vna
in terra iuda: alia in terra zabulon: ad cu-
ius differentiam addit iude. In hoc autē
euangeli- sta notat impletā p̄phetiā michee
v. de qua infra dicit. Et similiter fm̄ Ra-
p̄phetia iacob Ben. xlix. cū subiungit. (In
diebus herodis regis) Iste em̄ Herodes
fuit alienigena: q̄ fuit fili⁹ antipatri asca-
lonite. p̄selyti: fm̄ historias: et a rhomanis
factus est rex. Prop̄hetauerat autē Jacob
hoc esse signum messie: q̄n̄ iudas p̄deret
p̄ncipatum: dicens Non auferet̄ sceptrū d̄
iuda: et dux de femore eius: donec veniat
q̄ mittendus est: et ip̄e erit expectatio gē-
tiū. Ideo ad ostendendū p̄phetiā com-
pletā d̄: Herodis et non cesaris. Quiditur
etiā i b̄ fm̄ Chryf. cōpleta p̄phetia Daniel
de septuaginta hebdomadib⁹ anno: ū: q̄a
vt dicit r̄pe regni herodis fuerunt p̄sūma-
te. Addit autē regis fm̄ Chryf. quia ali⁹
fuit herodes q̄ occidit iōāne: sed ille n̄ fuit
rex. Et quis herodes agrippa fuerit rex
trium tetrarchiarum: fm̄ ḡgr̄m hist. tñ
fuit multo tempore post. Vide de his in
euangeliō sabbato an̄ quartam d̄nicā ad
uentus. (Ecce magi ab oriente venerunt
hierō.) i. hierl̄z ciuitatem regiā: in q̄ natū
crediderunt regem. Venerunt in quā se-
quentes stellam quā dixerunt se vidisse:

que eos p̄cedebat: q̄uis hoc (vt dicit san-
ctus **Tho.**) apud aliquos non sit certum
sc̄z q̄ stella p̄cefferit eos anteq̄ appulit
sent hierosolymā. **Nam ḡgr̄ hist. videt**
dixere q̄ magi existentes in oriente viderunt
stellam sup̄ iudeam imotam: q̄ tunc
primo cepit moueri quādo egressi sunt de
hierl̄m: vt euangeliū videt dicere. Sed
Chryf. et sanct⁹ Tho. et cōmuniter expō-
tores tenēt q̄ in toto itinere eos direxit p̄
cedendo sic filios isrl̄. in deserto p̄cedebat
nubes p̄ diem: et ignis p̄ noctem: vt dicit
Exo. iij. et q̄ disparuit ip̄is appropinq̄n-
tibus ad ciuitatem regiā. i. hierl̄m. S̄z
h̄ est questio vna quam mouet Beda. Si
em̄ isti fuerunt chaldei vel per̄e aut de vl-
timis finib⁹ orientis: quō in tam paruo
tempore potuerunt vsq̄ in iudeā venire?
Nam in tredecim dieb⁹ venerunt: quia fe-
stū de aduētū eoz̄ celebrat̄ tredecima die
a natiuitate ch̄i: et fuit eodē anno q̄ ch̄us
natus est: quia aliter si fuisset anno sequē-
ti non inuenissent eoz̄ in bethleem: sed in
egypto. Ad hoc dicit Remigi⁹ q̄ aliq̄ b̄
solent attribuere potentie ch̄i. ḡlof. p̄o
dicit q̄ est: quia habuerunt equos arabi-
cos et d̄omedarios: qui sunt veloces. Re-
migi⁹ p̄o dicit q̄ si fuerunt successores ba-
laam: eoz̄ regio non multū distabat a iu-
dea. Possum⁹ autē nos dicere q̄ omēs iste
tres cause concurrerunt. i. diuina virt⁹ ad-
iuuās: et velocitas sumētōz̄: et distātia mo-
derata itineris. S̄z tūc mouet Remigi⁹
q̄stione: quō dicunt̄ venisse ab oriente: si
venerūt ex regno balaā p̄z distāte. Ad
hoc autē dicit sanct⁹ Tho. sup̄ **Matth. q̄**
possunt dici ab oriēte venisse dupl̄r. Vno
modo: quia venerūt ab aliqua regione oriē-
tali respectu iudee: sed p̄p̄nqua. Alio mo-
do: quia venerūt ab extremis orientis p̄-
ribus. Et isto mō loquit̄ Chryf. sup̄ **Mat-**
theuz̄ dicēs: q̄ stella apparuit eis et p̄cessit
eos p̄ biennium an̄ ch̄i natiuitatem. q̄
uis forte Chryf. nō loquat̄ assertiue: s̄z re-
citatiue. (Dicētes: Vbi est q̄ natus ē rex
iudeoz̄?) Multi nati fuerant et mortui re-
ges iudeoz̄: vt dicit Aug⁹. in ser. de **Epi-**
sed nullū adorādū q̄stierunt magi. Nō em̄
q̄rebāt regē quēcūq̄: s̄z magnū: q̄ salutis
humane auctoz̄ existeret: quē celo teste na-

In die Epiphanie

tū didicissent. **Uñ** ait idē Aug. Facebat in p̄sepio puer ortu recēs: eriguis corpe; p̄tempribilis paup̄tate: sed magnū aliqd latebat in paruo: qđ illi hoies p̄mitie gentiū nō terra portāre sed celo narrāre dēcerūt. **Hec** ille. **Sed** quare isti magi regnante Herode nō timebāt aliū regē q̄re: Rñdet sc̄us Tho. sup̄ Matt. q̄ zelo fidei mouebant. **Uñ** dicit Chryz. q̄ iam paratū erāt p̄ tali rege mori. **Vel** dicere possumus q̄ sicut hunc puer crediderunt in regia v̄be natū ita crediderūt ex stirpe regia descendisse p̄ virile semē: vel virtute dei: sicut multe nobiles femine tradebant p̄cepisse ex cōcubitu deoz: et p̄sequēter crediderūt p̄ma facie regē et populū de tali infante gaudere. **Hec** videt incōueniens dicere q̄ a p̄ncipio nō cognouerunt specialiter oēm modū generatiōis tā maḡni regis: s; crederēt eū specialit̄ dei p̄uidētia seculo destinātū ad aliqd magnū et nō solū ad materiale regitū: vt ceteri reges (vidimus.) **Ut**unt verbo p̄teriti p̄fecti: q̄ desiderant stellā videre s̄m oēs siue eos aliqñ p̄cesserat siue nō. **Sed** quare deus eos p̄uauit tanto solatio: **Ad** hoc cōmuniter adducunt doctores duas rōnes. **Et** p̄ma est p̄pter istos magos: vt. i. adirent regiā v̄be: in qua edoceret p̄pheticō testimonio de rege nascituro: et loco natiuitatis eius: sicut p̄us edocti fuerāt celesti signo. **Alia** est: vt natiuitas ch̄i in v̄be regia annūciaret: et p̄sequēter iudei in p̄excusabiles essent. (Stellā eius) **Sto** a. p̄p̄ia: q̄ h̄ac creauit ad ostensionē sui. **Nō** em̄ ista stella fuit vna celestiu stellaz s̄m Remig. **Chryz.** et sc̄m Thom. qđ pbat Chryz. et sc̄us Tho. iij. par. q. xxxvj. multis rōnib; **Pr̄m̄**: q̄ ferebat ab arcto. **Septētrione** vbi est arctos. i. v̄sa stellaz in celo in meridie: q̄ sic iacet iudea ad p̄fidē vñ veniunt. **Sed** si v̄z est hoc qđ dicit **Isido.** et sc̄us Tho. quō venerunt ab oriente: **Ad** hoc dico q̄ si venissent directe a septētrione: nō possent dici venisse ab oriente: secus si ab aliquo loco venerūt: cuius meridia nus sit magis ad orientē q̄ meridia⁹ iudee: etiā si talis loci circulus paralellus eq̄ noctiali vel tropico esset borealior q̄ circulus iudee eidē paralellus. **Dicerent** em̄

a septentrione et ab oriente venisse: et haec fuit de facto. **Sc̄da** rō est: q̄ apparebat non solū in nocte: s; etiā in media die. **Tertia:** q̄ existens in n̄ro hemisphero nō sup̄ueniret aliq̄ impedimēto occultabat aliqñ. **Quarta:** q̄ nō habebat p̄tinuū motū: sicut neq̄ colūna in deserto: sed statib; magis stabat. **Quinta:** q̄ erat p̄pe terrā. **Alif** em̄ nō potuisset distince ostendere locū in q̄ latebat christus. **Et** subiūgit sc̄us Tho. q̄ hoc ipm q̄ p̄pe terrā ferebat est signum q̄ magi existētes in oriente nō viderūt illā existēte in iudea: q̄uis hoc ab aliq̄b; dubiū relinquat. **Uñ** qđ su b̄dif. i. (in oriente) q̄si ipi existētes in oriente viderint stellā etiam in oriente existēte: vel existēte in iudea. **Quid** autē fuerit hec stella dubiū est. **Chryz.** dicit q̄ videt fuisse p̄tus rōnalis. **Uñ** alij dicit q̄ fuit ille angelus q̄ pastoribus apparuit. **Alij** p̄o vt Remig. dicunt q̄ fuit sp̄ssetūs: qui etiā in specie colūbe sup̄ ch̄istū baptizatū apparuit. **S; tamē** sc̄us Tho. iij. par. q. xxxvj. arti. v. et super Matt. dicit p̄babilis esse q̄ fuerit vera stella nouiter creata seu p̄dita in aere. **Et** rō est p̄mo: q̄ hoc p̄ueniebat christo. **Le**lestis em̄ rex debuit p̄ celeste iudiciū manifestari: iudeis quidē p̄ celestes angelos p̄ quos legē acceperāt: vt dicit Gal. iij. gentilib; autē p̄ celeste sidus: quia ex creaturis maxime celestib; in dei cognitionez venerāt: vt dicit ad Rom. i. **Sc̄do:** q̄ hoc p̄ueniebat ipis magis seu gentilib;: q̄ eorū vocatio ad fidē p̄missa est Ab̄rae in similitudine stellaz innumerabilis **Genes. xij.** **Vel** p̄t addi ad dicta sancti Tho. q̄ p̄ s̄m Grego. iudeis tanq̄ rōne v̄rentib; rationale aīal. i. angelus debuit annūciare ch̄im. gentes p̄o quia rōne v̄t nesciebant non p̄ voces sed p̄ signa p̄ducuntur ad ch̄im: quando ip̄e adhuc paruulus nō loquebatur: quādo autem iam loquebat p̄loquentes apostolos sunt conuersi. **Di**cit autē Gregorius angelū aīal rationale: vel loquēs s̄m opinionē eorum qui angelos habere corpora dicunt. vel quia apparebat in forma animalis rationalis: id est hoīs. vel quia aliquid habet commune cū tali animalī. i. potentia altiorē sensu

Tractatus. II

etiam siue sit intellectus siue rō : eo modo q̄
etiā homo aliq̄ mō dicit p̄r angelus. Et
hoc metapho:ice p̄r aliquā similitudinē.
Tertia aut̄ expositio est de mente Grego-
rij: vt patz. j. q. l. j. art. j. ad secundū. Sed tñ
ad p̄dictoy noticiā aduerte q̄ p̄dicte opi-
niones de illa stella nō sunt vsq̄q̄z dissi-
nātes. Licz ei sc̄tūs Tho. dicit q̄ fuit ve-
ra stella: nō tñ negaret q̄n moueret ab an-
gelo: s; hoc diceret: qz fm doctrinā eius
deus nō opat motū locale corpoy imedia-
te: sed mediātib; creaturis: quaz nulla p̄-
ter angelū potuit stellā illo modo moue-
re: nisi dicat p̄tra omne philosophicā do-
ctrinā: q̄ ip̄a ex sui natura tali motu mo-
ueret. Qui aut̄ dicit q̄ fuit angelus? inten-
dunt forte dicere q̄ illud corpus qd̄ vide-
bat: erat aer ab angelo p̄densatus: eo mō
quo etiā demones cū luce apparēt. Utr̄
aut̄ sc̄tūs Tho. diceret q̄ erat de natura
celesti formata in aere: vt de natura Vereā
miraculose formata melius q̄ possint an-
geli aerē p̄densare: nō habeo certū: s; ma-
gis credo secundū. Sed de ista stella qd̄ fa-
ctū est: Rūdeo q̄ Daḡ histo. de hoc sic
dicit: Stella hec pacto officio suo mox eē
desijt: reuertēs in piacentē materiā vnde
sumpta fuerat. Quidā tñ tradunt Bed̄.
voluisse q̄ in puteū bethleemite ceciderit
z post in dieb; Paule z Eustochij q̄sdam
p̄gines deo dicatas eā miraculose vidisse
qd̄ qz fabulosum extimāserūt frēs cum
quib; monasticā ducebat vitā/ eum a cō-
munionē q̄q̄ separauerunt. Hec ille.

Circa p̄dicta sciendum est q̄ in p̄dictis
verbis qd̄a occasione errandi sup̄pserūt.
Et primo p̄sciamuste: q̄ ex hoc dixerūt q̄
oēs hoim actus regunt fato. Sc̄do Da-
nichai: q̄ sicut reprobat̄ fatū: ita reprobat̄
euāgelij beati Matth̄i: qz dicit q̄ i hoc
loco affirmat fatū. Ad hoz q̄ intellectus
sc̄re oportet qd̄ sit fatum: z quō est z quō
nō. Sciendū est ergo q̄ in reb; humanis
multa videmus casualiter z p̄ accidēs ac-
cidere: sicut q̄ aliq̄s querens vnū hoim/
indueniat aliū de q̄ nō cogitabat. Qd̄ aut̄
est casuale z fortuitū respectu vnus cau-
si: aliq̄n respectu alterius cause superioris
est p̄ se intentū z nō fortuitū vel casuale: si-
cut si aliquis dīs mittat duos seruos ad

eundē locū p̄ diuersas vias: z vnus eoz
nesciat de alio. Qz em̄ sibi inuicem occur-
rant in tali loco/ est per accidens z casuale
le respectu intentionis: nō quidē domini/
sed seruoy. Sc̄dm hoc ergo duplex fuit
opinio de fato. Dicit em̄ fatūz a fatis vel
fate fatū: quasi quoddā p̄locutiū z p̄or-
dinatiū. Quidā ergo dixerunt q̄ ista ca-
sualia z p̄tingentia nō reducunt in aliquā
superiore causam illa ordinantē. Isti aut̄
abstulerūt z negauerūt fatū z vniuersalē
p̄videntiā diuinā circa hmōi. Et fm Au-
gust. hec fuit opinio Tullij. Quidā p̄o re-
ducūt ea in aliquā causam illa ordinantē:
sed a qua causa ista ordinatio fiat/ est dif-
ferētia. Quidā em̄ dixerunt q̄ corpa cele-
stia oia ista p̄tingētia ordinat: z fm istos
fatū nihil aliud est q̄ influxus siderū. Alij
p̄o ista p̄tingētia reducūt i diuinā p̄vidē-
tiā. Primo ergo modo fatū negandū est:
qz actus humani non regunt quasi ex ne-
cessitate fm siderū dispositionē vel influ-
xum. qd̄ multipliciter patz. Primo sic: Im-
possibile est em̄ q̄ p̄tus corp̄alis directe
agat in corporeā: qz inferius in ordine na-
ture nō agit in superius. In aia aut̄ vt patz
p̄ Arist. in li. d̄ aia/ sunt qd̄a potētē eleua-
te supra corp̄: vt voluntas z intellectus. q̄
dā p̄o sūt organis affixe: vt sensitiue z ve-
getatiue. Corpa iḡr celestia q̄uis dire-
cte agāt supra corpa inferiora z imutēt ea
p̄ se: z potētias organicas p̄ accidens: eo
modo q̄ hoim iracundū siue p̄nū ad iraz
dicimus ex celestib; corpib; tñ directe ele-
ctio est in voluntate. Vñ nunq̄ p̄r fieri
dispositio in corpe humano q̄n supueniat
electio z iudiciū liberi arbitrij. Vñ q̄cūq̄
poneret libez arbitriū sub corpib; celestib;
bus/ necessā: io poneret intellectū a sensu n̄
differre. Sc̄do: qz p̄ hoc excludit̄ omnis
cultus diuinus z regimē reipublice: quia
oia essent de necessitate: z p̄sequer̄ nō oī
porteret p̄siliari vel aliq̄d p̄videre: qd̄ est
p̄tra naturālē inclinationē hoim: que vā-
na esse nō p̄r: cū sit a deo datore nature:
qui nihil vanuz p̄r efficere. Tertio: quia
hoc esset attribuire deo malicias hoim:
qd̄ esset ip̄m infamare: qz sidera creant.
Aug. Accusant deū creatorē siderū/ dū ex-
cusant reum perpetratorē scelez. Hec ille

In die Epiphanie

De hmoi dt Chryf. fup Dat. Si aliquid adulteria et homicidia facit p stellam: magis est iniquitas stellarum illarum maior et illi q creauit stellas. Na cu sit pfecto futuro de: ex q tanta iniquitas erat futura p stellas: si noluit emedare: no est bono. si at noluit no potuit: impotens est. Si etiam stelle est q boni sumus aut mali. Nec bonum nrm laudandū est: nec vituperandū malū. qz nec in nob est volūtari actus. Ut qd ei mali mei penā suscipiā: q no volūtate sz necessitate pmissi. Ipa deniq mādata dīe peccēt hoies: aut horramēta vt faciāt bonū hāc insipierā destruūt. Quis ei iuber aliquid ne faciat malū qd non pōt declinare: aut vt faciat bonū ad qd no pōt puenire. Hec ille. Et nota q ista vba Chryf. mltū faciūt q dā pharasticos dicētes: si deus sit me dānandū fore aliquid ce no pōt. Iste q mō negandū est fatū. Vn Greg. dr. Abit a fidelium mētibus vt fatū aliquid esse dicant. Hec ille. Si qo sumat fatū p diuina pūit dētia: sic aliquid est. sz qz cū infidelibus nihil debem hie cōe: io no debem diuinā pūit dētia h noie vocare. Vn ait de h Aug. Sciam teneas: lingua corripas. Cū qbeatus Mattheus recitat dicēs: vidim stelā ei: n affirmat fatū pmo mō. qz illa stella nō dī fuisse chm: qst vita chm depēderet a stella: sz eōuerso mo stelle depēdebat a chm. Sequit Et venim adozare eū) Porro ly venim debet pferri media breui: vt dī dēterminasse Bisarion. Primo qz i greco ponit pteriti tps. Secdo qz ipse credebat iā se venisse ad locū vbi puer est. Hic qrit Aug. in ser. ephie. A q magi vidicēt q stella visa significaret natū eē regē adorationē dignū. Ad h dr ipse ibi q angel eos edocuit. Leo pō dr q fuerūt intrinsecus inspirati. Eredo aut vtrūq fuisse vey ali q mō: qz angel no apparuit eis sub rōna: li forma: vt videt velle Greg. sz eos docuit reuelādo p visionē et isprā do. sic etiā fecit postq adozauerat chm. Itē Aug. li. q. no. et ve. te. dr. q ex pphētia Balaam id cognouerūt: visa stella iustitata. Vn qli tertiū coguerit tenendū est vt dr scūs Tho. ij. q. xxxvj. q diuinit fuerūt edocti reuereri chm: quē no qrebāt sicut regem terrenū. Erubuisse em vidētes p sepe et

pānos viles. Et itellige q no qrebāt eum vt regē terrenū. i. pūero moze regē natū et regnatū. cū q stat q crediderint eū tēporaliter regnatū et natū sub distinctōe ex semie hūano vl ope dei: et ad aliqd magis gnū ordinarū. i. ad spūale mōi salutē Vn no erubuerūt pānos. qz habebāt testimonio stelle q esset spūalit missus a do. Alii at eū qsisserūt: et regē aliq mō frenū: si extimassent eū natū i vrbe regia: et oib esse notā nritatē ei: vt videt. Eredo igit q a principio crediderūt eū regē frenū magnū p ceteris. et mirabilis a deo missam pter ceteros: et deide sūt paulati d mysterijs ei edocti. Querebāt em vt regē messia expectatū a iudeis vt inuif i seqntib. de q cōsueuerāt cōit iudei et alij sentire q regnaret etiā tpalr. Vn etiā Herodes turbat est: qd no fuisset si vidissent se regē spūale qstuisse aut qre. No aut est p dīcādū q hec mala apparuit in forma crucis vl crucifixi vl hois: fm scm Tho. in op. scul. qz no est certū. Sz qz vt dr Aug. sic magi desiderāt redeptōe: ita herodes tier successorē. io sequit (Audies at herodes rex turbat est) Prop duo turbat est Herodes. Primo fm Chryf. ne regē iudeoz ex iudeis nato: ipse tanq idume et alienū cū sua posteritate pelleret e regē. Secdo vt dicit glo. timuit ppter irā romanoz. Deceuerūt em romani neq rex vel deus sine eoz pūitio diceret. Hec ille. Et ois hierosolyma cū illo. i. tota hierlm. Timebat ei ne herodes ppter regē iudeoz natū oē genū iudeoz isegret: fm Chryf. Vel turbat est il li q fauebāt Herodi. vñ sumit hic totū pte. Vn turbati sūt apparēter tm.

Doraliter docemur iuxta doctrinam Chryf. fup Dat. dicētis. Semp grādis potestas maiori timori subiecta est. Sic em ramos arboz in excelso positaz in siluis cū aura flauerit mouet. sic et sublimes hoies etiā leuis nūcū fama pturbat: hūiles aut sicut in cōualle plerūq in trāquil litate p sūt. Hec ille.

Quātū ad scdm sciēdū est q Herodes auditis magi stati cogitauit pdere chm. io voluit diligēter inuestigare locū natiuitatis ei ab ill q scripturas et genealogias nouerāt iudeoz. Vn subdit Et p gregas

Tractatus. II.

oēs principes sacerdotū & scribas ppli. i. le
gis doctores fm Remigii. q̄ etiam dicit q̄
nō sunt dicti solū ab officio scribēdi: s; ab
interpretatiōe scripturę (scilicet abasab. eis vbi
chris nasceret) Intellexit em̄ hūc regē dī
ctū esse ch̄im ex p̄uersatiōe cū iudeis. S; si
Herodes nō credebatur scripturę: q̄re sci
scrabat. Si credebatur: q̄re sperabat se pos
se p̄dere ch̄im: Ad h̄ dicit Chyph. sup̄ Dar
theū. & sicut scripsit Tho. q̄ credebatur q̄dem
sed imp̄ secte. q; diabolus vt dicit Chyph. inci
tabatur eū: sicut mlti p̄ctōes nō p̄fecte cre
dunt tormēta inferni. Sciscitabat autē &
interrogabat iudeos p̄ncipes & scribas pu
blice: vt testes h̄eret apud romanos q; di
ligentē fecisset inq̄sitiōnē. s; magos q̄s no
luit h̄ere testes nō interrogauit de tpe stelle
palā: sed clāculo. (At illi) habita collatiōe
inter se dixerūt ei In bethleē iude) Qua
re ch̄is voluerit in Bethleē nasci: vide in
euāgelio natalis ad mediā noctē. Est autē
sciendū vt dicit Chyph. q; cū isti iudei dī
cessent Herodē celare mysteriū dei: nō solū
illud p̄diderūt s; adducūt p̄pheticū testi
moniū dicentes (Sic em̄ scriptū est p; p̄phē
tā. i. Michē. v. c. (Et tu Bethleē terra
iuda: nequaquā mima es in p̄ncipiō iuda.
Ex te ei eriet dux q̄ regat pplm̄ meū isrl)
Est autē notādū q; ista p̄phētia nō allega
tur ab istis vt facit in p̄phētia: vbi sic dicit.
(Et tu bethleē effrata paruulus es in mltis
lib; iuda. Ex te em̄ mibi egrediet q̄ sit do
minator in israhel) ex q; p̄t; q̄dā muraue
rūt. Et hec fm̄ glosam. & sc̄m̄ Tho. sup̄
Darth. fecerūt vlt ex ignorantia: vlt vt pla
nius regi alienigene loq̄rent. Quā mura
uerūt p̄ba & suauerunt sensum. Loco em̄
effrata: q̄d erat nomē antiquū q̄ dīstigue
bat ab alia bethleem: & ignotū regi: posu
erūt terra iuda. Est autē sciendū vt testat
magi bisto. & Nico. de Lyra. q; bethleē
p̄mo dicta est effrata ab vxore Caleph. s; post
magnā sterilitatē q̄ fuit tpe Ademi
vt p̄t; Ruth. j. succedēte magna fertilita
te dicta est bethleē. i. domus panis. Nec
valet q̄d p̄tra h̄ obijcit Pau. burgen. dī
cens: q; an Caleph. i. tpe Jacob vocabatur
effrata. eo q; Ben. pliv. dicit. Sepeliut eaz
iuxta viā effrate: q; alio noie appellat beth
leem. Ista ei sunt forte p; anticipatiōe vi

era q̄uis etiā hoc dubiū sit: & ad h̄ sustinē
dū oporteret multa dicere. Posset autē dī
ci q; Jacob dixit quidē iuxta viā effrate:
& sic effrata fuit nomē antiquū. & si nō ita
positū ab vxore Caleph. q̄d h̄o subditur:
quē alio nomine appellat zē. nō sunt p̄ba
Jacob: sed ea iterposuit scriptor canonis
Quō h̄o dicit p̄phēta: paruulus es scz vi
cus: fm̄ situm in milib; iuda. i. inter milia
viroz iuda ad te p̄tinentiū: maxime quia
ex te eriet dux populi mei israhel: impoz
tar dignitatē ciuitatis: quam dignitatē
isti exp̄resserunt dicentes: nequaquā mini
ma es. i. dignitate: q̄uis sis parua situ (in
p̄ncipiō iuda). i. quo ad p̄ncipes iuda.
quia inde ortus est David: & tandē ch̄i
stus qui fuerunt dignissimi p̄ncipes. Ido
sequit: tam in p̄phēta q; in euāgelio de
ortu ch̄i dicit. Est autē sciendū q; ista
p̄phētia ad litterā non potest exponi nisi
de ch̄isto: quod ex duob; patz. Primo q; in
translatiōe chaldaica cui nullus iudeo
rum ausus est vnq; cōtradicere: habere
ex te egredietur Messias. Secūdo: quia
statim subiungit p̄phēta (& egressus eius
a principio a diebus eternitatis.) Et dicit
Chyph. q; si isti p̄phētia complete reci
tassent Herodes intellexisset istū regem
nō esse terrenū: p̄sequer̄ nō exarsisset in
tantū furorē. Quā fuerūt causa vt ait mor
tis innocentū.

Doraliter iudei in lege docti q; docue
runt magos & tamē ipi nō crediderūt: s; i
gnificāt p̄dicatores bene loquētes & ma
le operantes: similes fabris arce Noe: qui
p̄stiterūt alijs vt saluarent & ipi iterierūt
diluuiō.

Quantū ad tertium sciendū est q; Chy
pho. ait. Postq; audiuit Herodes respō
sum duplī mōdo credibile. Primum quia
a sacerdotib; fuerat dictū. deinde q; exem
plo p̄phētico fuit rat cōprobatū. nō ad de
uorōem flecti nascituri regis: sed ad ma
licia interfectiōis eius per dolum. Vidit
em̄ q; nō poterat magos nec blandimen
tis flectere: nec minis terrere: nec animū
corumpere vt consentirent in interfectio
nem regis futuri: ideo illos decipere cogi
tauit. Hec ille. Ideo subdit (Tūc Hero
des clam vocat magos) clam inq; i. ocul

In die Epiphanie

te. et hoc fm Chryf. qz non confidebat de iudeis: ne forte quasi amātes regem natū proderent consiliū eius (diligēter didicit ab eis tps stelle q apparuit eis.) Et fm Remigii. qz timuit qd euenit. i. q non reuerterent ad eum. id voluit cum loco scire tps regis nati vt eum posset inuenire. Apparuit aut stella fm Chryf. vt dictum est. et fm Aug. in ser. de epiph. biennio an chri natiuitatem. Sed Aug^o dicit q sol lum tunc inceperunt iter: qn in die natiuitatis chri eis reuelatum est cuius esset illa stella. Chryf. so vult q multo ante venire ceperunt. Sed alij tenent q in die natiuitatis chri pmo apparuit. (Et mittens eos in bethleem dixit. Ite et interrogate diligenter de puero.) Magi eum reges dicunt: iste pmo puerum qz ex abundantia: id est affectu cordis os loquit (Et cum inuenitis renunciate mihi vt et ego veniens adorem eum) Omnia hec dixit vt deciperet magos: quia intendebat occidere chri stum (Qui cum audissent regem abierunt) recedentes de hierlm vt irent in bethleem. (et ecce stellam quam viderant in oriente) sed ad ingressū iudee fuerat occultata (an recedebat eos) ita ppe terram q viam ostendebat contine (vlgdum veniens staret sup aybi erat puer) Stetit em fm Chryf. super caput pueri. q. d. Hc est quem queritis (Videntes autem stellam gauisi sūt gaudio magno valde) Remigii. No satis fuit euangeliste dicere gauisi sūt: sed addidit gaudio et magno et valde. Hec ille. Gauisi sunt fm Chryf. qz spes eorum non erat decepta sed confirmata. Gauisi sunt gaudio fm Glo. quia gaudebant propter deum qui est verum gaudiū. et gaudio magno fm eundem: qz de magno gaudebat. et valde fm Remigii. quia de re perditaz inuenta magis qz de semper possessa gaudemus. (Et intrantes domū inuenerunt puerū) Leo in ser. Epiphanie. Quantitate paruum: aliene opis indignum: fan di impotentem: et in nullo ab humane in fante generalitate discretum. quia scilicet dera erant testimonia que in eomaicestatem inuisibilis diuinitatis assererent. ita probatissimū debebat esse sempiternaz illam essentiaz filij dei personam hominis

suscepisse. Hec ille. (Cum maria) sola sine ioseph fm Rabanū. ne quasi sinistra suspitionis occasio daret gentib (matre eius) in veste paupere qualem poterat habere vxor carpentarij peregre constituta: vt dicit Chryf. Un si terrenum regem. i. terreno more natum et regnaturū nihil amplius ceteris regib habentē qstissent: fuis sent confusi. Sed stelle testimonio contenti gaudebant contemptibile puerum aspiciere: quem terribilem eis spūs ostendebat. Un subditur. (Et procidentes adorauerunt eum) scz adoratione latrie. Hc fm sanctū Tho. iij. pte. q. xxxvj. intellexerunt eū esse deum: qd ego intelligo tunc cum illū viderunt. qz verisimile est q paulatim magis ac magis fuerint diuino lumine amore perfusi. tunc autem maxime quando veraciter aderat rex et regina celoꝝ. (Et apertis thesauris suis.) Per thesauros debemus intelligere preciosa que ferebant ad offerendum et non ad exponendum. p suis expensis. Et hos thesauros non aperuerunt in via. sed tunc cum voluerunt offerre munera chro: vt dicit sanctus Thom. sup Matt. quis etiam et aperuerint thesauros suos cum recesserunt de patria ha tunc inde acceperunt que reponerent ad offerendum. (Obtulerunt ei munera auz: thus et myrrhā) Consuetudo em fuit apd Persas vt sanctus Tho. testat vbi s. q sem p cum munere adorabant. Est autē sciē dum vt dicit idem. iij. pte vbi s. q magi diuinitus fuerunt edocti de munerib offerendis et reuerentia exhibenda. Et dato vt dicit Chryf. qz ipi non intelligerent significata suoz munerū: spūs sanctus q eos adduxerat ad chm ordinabat illa munera ad aliquid significandū. Et sic dicit Remigii. cū reges fuerint tres et mūera tria nō obtulerunt singuli singula: sed singuli oia. i. auz: thus: et myrrhā. Rō istoꝝ munerū lralis fm. i. q sine significatione p siderat duplex p sūeuit assignari. Prima qz de talib p sūeuerunt reges arabuz facere arētia. Un de Glo. q morem seruant sue gentis. Secda qz obtulerunt aurum q pauprem: quaz videbant in matre et filio. thus contra fetore loci. et myrrham ad p sūe ad dū pueri membra. Hylis

ea autem res. i. q. munera aliquid significant affligunt ab Aug. in fine epiph. q. ait. Aurum soluit q. reg. p. gruit magno. idus imo lat ut deo. myrrha p. bet. taq. p. salute oim. morturo. Hec ille. (Et raso) q. raso non fit nisi ad interrogantem. Hic inuit fm q. de glo. q. clamauerunt p. affectu ad deu: z i. terrogab. at qd. diuina subere. voluntas (Ac cepto) no. a puero fm glo. ne an. tps. reuelatur: z ut vera humanitas habeat. sed per ipm. deu: ut de eade. glo. q. ta. ut f. Tho. de sup. Dat. Jo. q. fm. moze. septime. q. q. an gelus de. de. dixisse: q. in. p. sona. dei. lo. quif. In. Dion. p. bat. q. ist. d. raso. fuit. p. angelos. In. sonis. ne. rediret. ad. herode: p. alia. via. reuerit. fut. in. regione. sua. Na. de. scederit. ad. mare: z. inde. p. nauem. tra. s. f. ret. a. tes. i. tharsis. abierit. p. qd. ut. testat. Al. co. de. ly. herodes. tra. s. naues. tharsis. i. cedidit. iuxta. illa. p. betia. ps. In. hu. i. s. ave. hemeri. p. r. et. l. herodes. v. p. r. et. o. de. i. p. r. et. p. m. it. res. naues. tharsis.

Allegorice magi isti cu sunt pmitte gentiu significant gētes q. chzo erat crediture: sacerdotes z scribe: plm iudaeu: q. p. ma. tozi pre remasur. erat i. infidelitate. Et q. tradunt fuisse tres: significant fm glo. gētes ex trib. mōi p. t. b. Asia Africa z Europa ad chzm venientes. Herodes ho si. gnificat diabolu. Leo i. ser. epiph. Herodes diaboli psona gerit: cui sic tuc fuit in. ceter: ita nūc q. z. e. indefess. p. hitator. Cru. ciat em. vocatioe gentiu: et q. tidiana. p. r. at. s. sue. destructioe. torquet. Hec ille. q. h. loco. nō. dixit. herode. eē. diaboli. imitator. sed. econuerso. diaboli. herodis. Ut. q. p. s. g. r. a. Herodes. q. diabolu. fm. Chryf. timet. sui. regni. successorem.

Anagogice magi a chzo distates z ob. fuāres. p. betia: significant viatores studio. sos. s. b. i. dei. Istis. apparet. stella. i. lumē. sig. dei. z. g. re. dei. ducēs. eos. ad. chzm. existēte. in. bethleē. i. domo. panis. seu. i. loco. v. b. eri. pleno. oi. solatio. Hoc. lumē. fidei. formate. z. g. re. dei. p. d. ut. hoies. q. ad. Herode. i. dia. bolu. declinat. s. z. illd. recuperant. cū. redeūt. ad. q. redū. chzm: z. tūc. tā. dē. eū. iuentunt. et. adorāt. in. celo. Et. post. nū. q. reuertunt. per. viā. in. q. diaboli. inuenerūt. i. p. viā. p. c. i. s. z. semp. gradunt. p. aliā. i. p. viā. volūtāt. di.

Docti instrumur in mltis. Prio q. co. fidentes i auxilio hūano nō reqrēdo z p. ponēdo diuinū: p. d. ut. diuinū. eo. mō. q. ma. gi. stellā. declinādo. ad. ciuitatē. regiā. Sed. cū. d. instrumur. ut. offeram. xpo. tria. mū. ra. Greg. in. homel. Auro. sapia. designat. Salomone. teste. q. ait. Thesaurus. deside. rabil. reqrēcit. i. ore. sapient. Thure. at. qd. deo. icendit. p. r. o. z. onis. exp. m. it. fm. illud. Dirigat. o. z. mea. sic. incē. s. u. in. p. s. p. ectu. tuo. Per. myrrhā. p. o. carnis. mortificatio. figu. rat. Nato. q. regi. aux. offerim. si. in. p. i. p. e. ctu. ei. sapie. lumine. splendē. Thus. of. ferim. si. p. o. z. onē. studia. deo. recolere. vale. amus. Myrrhā. offerim. si. carnis. victa. p. abstinentiā. mortificam. Hec. ille. Tertio. instrumur. iuxta. doctri. nā. eludē. Greg. di. cens. Magnū. nob. aliqd. magi. inuūt. q. in. regione. suā. p. alia. viā. reuertunt. Regio. q. p. e. n. r. a. padisus. est. ad. quā. iesu. cognito. redire. p. viā. q. venim. p. h. i. b. e. m. u. r. A. regi. g. i. o. e. e. r. e. m. n. r. a. s. u. p. b. i. e. d. o. i. n. o. b. e. d. i. e. d. o. v. i. s. i. b. i. l. i. a. p. t. e. n. e. n. d. o. a. r. g. s. a. p. p. e. t. i. t. u. c. a. r. n. i. s. r. e. s. f. r. e. n. a. d. o. r. e. d. e. a. m. A. m. e. n.

Dñica infra octa. epipha. Te. rtus. euang. Lu. ca. ij.

Um factus esset iesus. annorum duodecim. ascendit parentibus eius hierosolyma: fm. s. u. e. t. u. d. i. n. e. d. i. e. i. f. e. s. t. i. c. o. n. s. u. m. a. t. i. s. q. u. e. d. i. e. b. cū. rediret. reman. sit. puer. Iesus. in. hierusalem. z. nō. cognouerūt. parētes. ei. Ex. istimātes. autē. illū. esse. in. comi. t. a. t. u. v. e. n. e. r. ū. t. i. t. e. r. d. i. e. t. z. r. e. q. u. i. r. e. b. a. n. t. e. u. m. i. n. t. e. r. c. o. g. n. a. t. o. s. e. t. n. o. s. Et. nō. inueniētes. regressi. sunt. in. hierusalē. reqrēntes. eus. Et. factus. est. post. tridū. inue. nerūt. illū. in. templo. sedentē. in. medio. doctoz. audientē. illos. z. interrogantē. Stupebant. autē. oēs. q. eū. audiebāt. sup. pruden.